

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Angelum esse in loco per aliquid instar operationis. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Refellitur
primo,

autasserere, eos non alia ratione esse in inferno, quam beatos in cælo. Cæterum primo concedere occultam operationem his omnibus, superuacaneum, imo commentitium videtur: & quamvis probabile sit, animam Christi potuisse ut instrumentum Dei physice operari virtute eius (nam oppositum probabilius censeo, ut ex disput. 177. colligitur) tamen non video quam actionem transferrant continuo in inferno habuerit. Verum id concedamus animæ Christi; de alijs vero substantijs spiritualibus quid dicemus? utrum operationem aliquam occultam virtute Dei sibi exercere, an verè & propriè eas ibi non esse: at qui illud frivolum est: hoc autem absurdum. Nam sicut idem Caietan. 3. parte quæst. illa 52. artic. 2. Contra Durandum probat, absolum esse, negare animam Christi secundum substantiam in inferno fuisse (id quod cum Picus Miradulanus quondam Romæ dixisse videretur, & ea de causa pessime audiret, ab hoc errore se diligenter purgavit) eadem nota dignum erit, affirmare, animas Patrum in sinu Abrahamæ secundum substantiam suam non fuisse: ad eas enim Christus descendisse dicitur. Adde quod scriptura eodè modo dicit, Angelos esse in cælo, quo dicit Ecclesia, Christum ad inferos descendisse, ergo fateri debemus, eodem modo illos in cælo esse, sicut anima Christi fuit in inferno.

Secundo.

Secundo falso dicerentur Angeli omnes creati in cælo Empyreo, si per cælum Empyreum beatitudo intelligeretur; nam ab initio non fuerunt beati, nec omnes postea beatitudinem consequuti.

Tertio.

Tertio Christus incipit esse in Eucharistia verè, & secundum rem, & non per operationem aliquam, nec per passionem, ut constat; ergo Angelus etiam esse potest sine actione, & passione. Si dicat ibi esse Christum per mutationem panis in ipsum, hoc nihil iuvat, tum quia præterita mutatione panis in corpus Christi, ipsum corpus manet: tum quia sine illa posset esse, ut ipse Caietan. fateatur 3. parte quæst. 75. artic. 2. Nam etiam si Deus substantiam panis restitueret, Christi corpus manere posset; imo, ut dicebamus disput. 177. cap. 5. ipsa descriptio panis connexionem non habet natura rei cum præsentia corporis Christi physicam, & ex natura rei, sed ex sola virtute verborum: liquet ergo, absque actione aliqua transeunte posse esse aliquam substantiam spirituales, vel habentem modum spirituales, præsentem loco. In Nysseno autem ego nihil inveni, quod sententiæ faueret asserentium, Angelos non esse in cælo secundum substantiam. Nazianz. vero plane docet, eos in loco esse, & loca peragitare, ut superiori disput. videbimus.

Occurritur
argumentis
opposita
sententiæ.

Reliquum est, ut argumenta huius sententiæ diluamus. Ad testimonium Damasceni respondeo, eum solum dixisse, Angelum esse, ubi operatur, quod nos libenter concedimus; quia eget propinquitate loci ad operandum; sed non dixisse, ideo esse in loco, quia in eo operatur. Cum autem inquit; Atque ut ipsius natura consentaneum est, operatur, illa coniunctio, atque, non coniungit particulam, quia, quæ præcessit: ut ita reddat causam, quare sit in loco: se tantum significat Damasc. Angelum in loco esse intell. Etuali modo, hoc est, non secundum formam quantitatis; & eodem modo operari, hoc est non contactu secundum quan-

titatem, sed secundum substantiæ præsentiam. Quinimo lib. 1. de fide cap. 17. plane facit, id Angelos in loco operari, quia in loco sunt. Nam Angelus (inquit) ob naturam pernitentem, & quæ præste ac celeriter transit, in diversis locis operatur. Ad primam rationem fateor Angelum non esse in loco sine contactu aliquo virtutis, non tamen per actionem transeuntem in locum, vel per passionem; sed alio modo, ut cap. 7. explicabimus. Ad posteriorem rationem dico, Deum non esse in loco ratione operationis, aut saltem id nobis non constare, ut disput. 28. probauimus. Quod si Deus esset in loco ratione operationis, non præstare concedendum est, esse etiam Angelum. Ex his sequuntur absurdum, quæ intulimus, si dicamus, Angelum esse per operationem; quæ non consequuntur ex eo, quod asseramus, Deum esse, ut notavi in ea disput. Adde, quod cum Deus non eget propinquitate loci ad operandum, ut aliquo præiudicio; Angelus autem indigeat; sit, ut Deus prius natura possit operari in loco, quam in eo esse; & ita operationem habere pro fundamento, posset ut in loco esset: at Angelus prius in loco debeat esse, quam operari, & ita non potest ratione operationis in loco constitui.

CAPVT III.

Angelum esse in loco per aliquam modum operationis

Tertia sententia est asserentium, Angelum esse in loco aut per operationem transeuntem, aut passionem; aut denique per hoc, quod Angelus præstare rebus, aut instat operantis generat. Ita docuit S. Thom. quodlibet 2. artic. 4. & postea Capreol. in 2. dist. 2. q. 1. art. 1. conclus. 1. ubi etiam refertur pro eadem sententiâ S. Thom. in 1. dist. 37. quæst. 1. ibi tamen solum asserit rationem existentem in loco, esse operationem transeuntem: de loco autem capite addit Capreolus hæc verba; Dicit autem operationem communiter, secundum quod Angelus habet ad corpus contentum in loco per modum præsentiam, aut immixtionis, aut aliquo modo agentis, aut patientis. Quæ sanè desumptæ ex illo quod libere, ubi eodem serè habentur. Eandem sententiam amplius videtur Picus Miradulanus in Apologia quæst. 3. Non longe à principio, ubi affirmat, Angelum esse in loco per operationem, accepta operatione pro quacumque habitudine ad corpus, vel ad locum, habente se per modum operationis actus, vel passus. Addit præterea, hoc continere Angelum virtute propria; at virtute absoluta Dei collocari posse in loco alio modo.

Hanc sententiam putat Ferrar. loco allegato non esse iuxta mentem S. Tho. adhuc in eo quod libere: nam cum ibi ait, Angelum esse in loco per operationem, aut aliquo ex illis modis; intelligit (inquit Ferrar.) solum operationem transeuntem, quæ sit aut motus localis, aut illuminatio, aut alia quæcumque, quam potest habere virtute Dei. Cæterum, quidquid sit de mente Doctoris huius, & eo loco, quæ difficilis est, ratione facile refellitur hæc sententia Capreoli, & Miradulani, si dicant, aliquid aliud præter operationem transeuntem significatum per modum actionis esse fundamentum existentie in loco, quia vel est aliqua operatio immanens voluntatis, aut intellectus (alterius namque facultatis esse nequit), & ita ut dicendum erit cum Caietano, per quendam peculiararem actum harum facultatum Angelum in loco constitui.

eo constitui, quod cap. 4. impugnabimus; aut per quamcunque actionem immanentem, & hoc est manifeste falsum: Angelus enim existens in celo custodit nos in terra sola intellectus attentione, & desiderio voluntatis, sicut docet S. Thom. in 2. dist. 11. quest. 1. art. 4. ad 5. illa ergo custodia, & quasi actio praesidendi non constituit eum in terra; alioqui cum attentionem suam possit circa vniuersum orbem habere, in toto se posset collocare, quod est absurdum: vel illa habitudine significata per modum actionis est relatio aliqua, ut indicat Capreol. in 2. distinct. 2. quest. 1. art. 3. ad argum. Aureoli contra primam conclusionem, quam ipse appellat nobilitationem, & ornatum quandam ipsius loci: haec autem non potest esse fundamentum talis existentiae. Cum enim existere in loco, sit relatio quaedam, non potest oriri ex alia relatione, nisi mutatione aliqua priori facta alicuius absoluti: illa enim prior relatio oriri non potest ex sola voluntate, aut substantia Angeli: non ex voluntate, quia sic nulla relatio confurgit, nisi priori facta mutatione: non ex substantia, quia eadem semper esset, & variari non posset cum loco; ac proinde Angelus nunquam moueretur.

Quod vero addit Mianadulanus de potentia absoluta Dei, si recte intelligatur, verissimum est: ita tamen intelligendum est, ut sine aliqua mutatione absoluta, quae sit fundamentum existendi in loco, Deus nequeat Angelo conferre praesentiam illam, quae in relatione posita est. Haec tertia sententia nullum pro se habet argumentum, quod diluere necesse sit.

CAPUT IV.

Angelum esse in loco per quandam applicationem virtutis ad operandum, defendit Caietanus.

Quarta sententia est Caietani in hoc articulo, qui secutus Thomam de Argentina in 1. distinct. 37. quest. 1. art. 2. ad 1. contra primam conclusionem. Ex Gofredum quodlibet 8. quest. 13. quem refert Scotus loco citando, videtur sibi has omnes difficultates superare, si concedat, Angelum non esse in loco alio modo, quam per applicationem virtutis ad operationem transeuntem. Putat autem, hanc applicationem esse actionem immanentem intellectus & voluntatis, tum etiam expeditionem facultatis exequentis, quibus Angelus in promptu est, ut operetur; tantumque virtutis esse, ut Angelum constituat in loco, non modo quamdiu operatio transiens perseverat; verum etiam antequam operetur, quando iam in custodia esse dicitur & actu considerat, ut ea, quae sibi iniuncta sunt, recte fiant. Addit tamen, hunc modum existendi in loco esse incompletum, complete autem Angelum esse per operationem transeuntem. Quid autem sit, esse incompletum & complete, non explicat. Ceterum non negat, priori modo substantiam Angeli verè esse praesentem, aut si id negaret, recideret plane in secundam sententiam, cap. 2. impugnatam. Itaque contra Caietanum, solum restat probandum, Angelum non esse verè praesentem per actionem illam immanentem, quae virtutem suam ad transeuntem operationem applicat dicitur. Id autem ostendi potest rationibus factis cap. 2. sequeretur enim, nec Angelos in celo Empyreo, nec animas Patrum in Purgatorio, nec damnatorum in inferno verè esse, nec

Parquez in 1. partem Tom. II.

animam Christi ad inferos verè descendisse. Cum enim ibi nulla sit futura operatio transiens, non erit illa explicatio virtutis ad operandum. Quid vero respondeat Caietanus de Angelis existentibus in celo Empyreo eo capite retulimus & confutauimus. De anima vero Christi responder, habuisse aliquem effectum in animas Patrum, & damnatorum, has quidem terrendo, illas vero illuminando; habuisse quoque operationem aliquam virtute humanitatis in illa loca inferni: intelligere autem videtur actionem transeuntem. Hoc tamen responsum non minus facile confutari potest. Primum quia illuminatio illa & terror incus asanimabus, non poterat esse causa constituendi animam Christi in loco corporeo: haec namque operationes non requirunt loci propinquitatem, eo quod spirituales sunt, & earum effectus non recipiuntur in corpore: imo, si aliquam vim haberent, potius constituerent animam Christi intra substantiam animarum patrum, & damnatorum quam in loco corporeo, ubi illae erant: certum autem est, non fuisse intra substantiam earum. Tum etiam nulla earum actionum facta fuit, impressa aliqua physica qualitate in animas: illuminatio enim non fit hoc pacto, sed tota est ex parte obiecti propositi, ut disput. 215. cap. 5. explicabimus: ergo non potuit esse causa constituendi Angelum in loco materiali. Adhuc, vel humanitas Christi fuit causa instrumentaria physica harum actionum, vel moralis: neutro autem modo videtur sufficere, ut substantia ipsius animae in loco constituatur. Primum, si sit morale instrumentum, id manifeste patet: deinde si sit physicum, quis superius c. 2. satis probatum est, ratione actionis instrumenti animam Christi in loco corporeo collocari non posse: ergo nec applicatio sui ut instrumenti ad operandum poterit esse sibi causa existendi in loco.

Haec sententia non videtur alia ratione fuisse excogitata à Caietano, quam ut prius constitueret Angelum in loco, quae operaretur actione transeunte: id enim Caietano visum est necessarium, eo quod Angelus nuda substantia sua in loco esse non posset: alius autem modus non videbatur ei possibilis. Ego vero fateor ingenuè Angelum prius in loco esse debere, quam operetur; concedo quoque, nuda sua substantia in loco non posse constitui: addo tamen hunc modum Caietani possibilem non esse, & alio multo faciliori praesentem difficultatem posse expediri.

CAPUT V.

Angelum sua nuda substantia esse in loco non determinato, pronuntiauit Durandus.

Quinta opinio fuit Durandi in 1. distinct. 37. par. 2. distinct. 1. quest. 1. num. 26. Qui censet, Angelum per nudam suam substantiam esse in loco, non quidem determinato, quem per motum deferere possit, sed in loco communis: hunc autem inquit esse omnia corpora, quae ipsa virtute sua mouere potest, hisque omnibus Angelum verè esse praesentem substantia, & virtute sua, antequam operetur, aut velit circa illa operari: cumque illius substantia, & virtus eadem sit semper fieri, ut nulla ratione possit locum, quem semel hoc modo habet, deferere: Probat Durandus duabus rationibus. Altera est, omne agens finitum, ut operetur, debet esse prius praesens passo, quam

Pp

2

ope